

PLANETA

Apă curată și igienă

Securitatea apei este absolut vitală pentru dezvoltarea economică, durabilitatea mediului și incluziunea socială în Moldova. Dotarea naturală a Moldovei cu resurse de apă și vulnerabilitatea țării față de schimbările climatice, emigrarea multor cetățeni din țară, urbanizarea, relațiile regionale și starea instituțiilor sale, informația și infrastructura conexasă apei – toate acestea determină intensitatea provocărilor ce țin de securitatea apei. Deși Moldova a obținut progrese în reformarea instituțiilor sale ce țin de domeniul apei și mediului și și-a armonizat legile și instrumentele cu Directiva Cadru a Uniunii Europene privind Apa, dezvoltarea socio-economică a țării mai este încă sfidată de managementul suboptimal al resurselor de apă și sub-performața deservirii cetățenilor cu apă.¹

Moldova este relativ limitată în resurse de apă, comparativ cu alte țări din regiune. Este țara cu cel mai mare deficit de apă din regiune, având o disponibilitate de resurse de apă regenerabile de cca 3000 m³/capita/an, din care doar 400 m³/capita/an sunt resurse de apă formate pe teritoriul țării. Într-o proporție semnificativă, resursele de apă ale Republicii Moldova depind de volumele de apă care vin pe cursurile râurilor Prut și Nistru, acumulate preponderent în afară țării. Această situație devine mai importantă, atunci când sursa principală de alimentare cu apă a cetățenilor și pentru necesitățile economiei o reprezintă apele de suprafață, acestea absorbind 85% din necesarul total de apă. Restul de 15% din volum este captat din surse subterane de apă. În aceste condiții, măsurile care ar impune prevenirea poluării, consumul rațional și managementul adecvat al resurselor apă de apă este imperativ. De asemenea, este foarte importantă relația cu țările vecine, Ucraina și România, cu care Republica Moldova împarte cele două bazine hidrografice și de modul cum aceste resurse de apă sunt gestionate în condiții transfrontaliere.

În anul 2012 Moldova și Ucraina au semnat Acordul pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Nistru, care a intrat în vigoare în anul 2017, odată cu ratificarea lui și de către Ucraina. Acest Acord oferă o bază legală pentru o platformă de dialog comun pentru gestionarea integrată a resurselor de apă a bazinului hidrografic Nistru în context transfrontalier, din bazinul căruia Republica Moldova își satisface 83% din necesarul total de apă pentru alimentarea cu apă a populației și pentru funcționarea economiei. Astfel, inițierea acestui dialog constituie un avantaj pentru etapele pe care Republica Moldova le are de parcurs în vederea îmbunătățirii gestionării resurselor de apă.

Pentru o mai bună gestionare a resurselor de apă, există necesitatea încheierii unui Acord trilateral între Republica Moldova, România și Ucraina pentru protecția râului Prut, care va oferi oportunitatea unui dialog similar celui pentru fluviul Nistru. În acest context, au fost lansate discuții pentru punerea în aplicare a acestei inițiative.

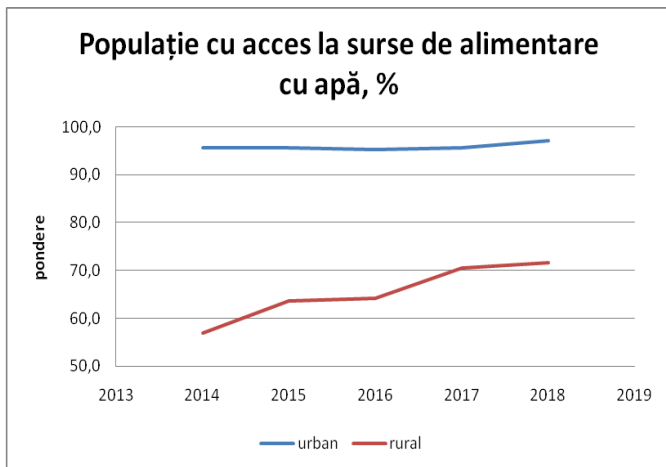
În același timp, Republica Moldova, grație asistenței externe acordate, a început să-și fortifice capacitățile interne în gestionarea integrată a resurselor de apă prin crearea Comitetelor bazinale și

---

¹ Grupul Băncii Mondiale, Note de politici, Moldova 2019, Susținerea stabilității și revitalizarea creșterii, <http://documents.worldbank.org/curated/en/588661563433427807/pdf/Sustaining-Stability-and-Reviving-Growth-Moldova-Policy-Notes-2019.pdf>

sub-bazinale la nivel național, precum și elaborarea și adoptarea Planurilor de gestionare ale bazinelor hidrografice. Planurile de gestionare a districtelor bazinelor hidrografice atât pentru Dunărea-Prut și Marea Neagră (ciclul I, 2017 – 2022), cât și pentru Nistru (2017 – 2022) subliniază nevoia de a îmbunătăți starea ecologică a corpurilor de apă și de a restabili bazinele hidrografice din amonte. Cu toate acestea, provocările în domeniul gestionării resurselor de apă rămân foarte mari din cauza subfinanțării sectorului de gestionare a resurselor de apă și necesitatea finalizării reformei instituției abilitate de acest sector – Agenția "Apele Moldovei".

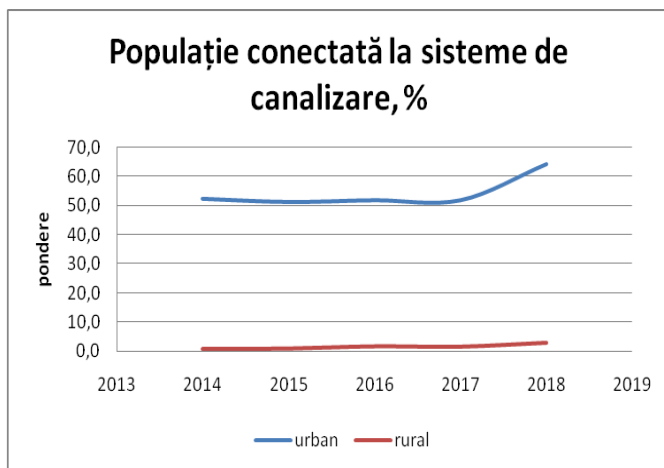
Moldova se confruntă cu o provocare în a oferi servicii de alimentare cu apă și sanitație durabile și de calitate pentru toți cetățenii, în mod special în zonele rurale, unde populația este în scădere. În pofida progreselor recente pe care Moldova le-a înregistrat în ultimii ani, aceasta înregistrează cea mai mare discrepanță urban-rural și cel mai redus nivel de acces la serviciile de alimentare cu apă și sanitație din regiunea Dunării.

Astfel, conform datelor oficiale, în perioada anilor 2014-2018, accesul populației, cu reședință obișnuită, la surse de apă a crescut treptat cu 9 puncte procentuale, înregistrând o cotă de 82,1% în anul 2018. Deși investițiile în sisteme de alimentare cu apă au fost făcute preponderent în localități rurale, crescând ponderea populației rurale care beneficiază de acces la surse de alimentare cu apă, de la 56,9% în 2014 la 71,7% în 2018, decalajul între rural și urban rămâne oricum mare, înregistrând în 2018

o pondere a populației din localități urbane de 97,0% versus 71,7% populație în localități rurale.²

Pe de altă parte, populația care beneficiază de serviciul public de alimentare cu apă nu întotdeauna beneficiază de apă potabilă, adică care să corespundă normelor sanitare pentru apă potabilă, în multe

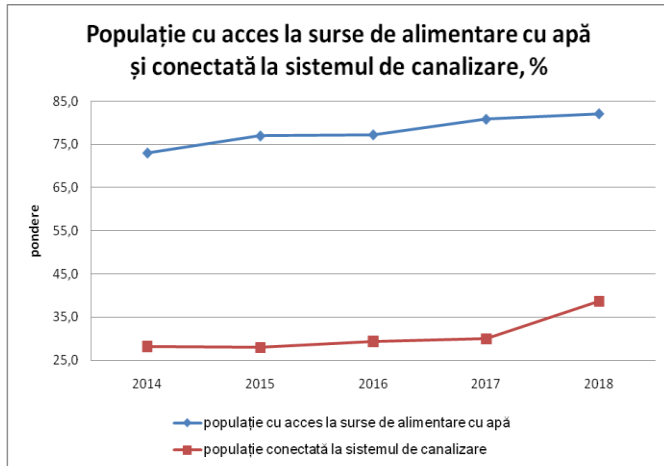

cazuri apa furnizată prin sisteme este tehnică. Astfel, din totalul probelor prelevate de Agenția Națională pentru Sănătate Publică în anul 2017, 54% nu corespundeau normelor sanitaro-chimici. Dinamica ponderii probelor care nu corespund normelor sanitaro-chimici reflectă o legătură directă cu extinderea sistemelor de alimentare cu apă în zonele rurale. Acest lucru se întâmplă din cauza că sursa de alimentare cu apă a populației din localitățile rurale preponderent este din apa subterană, care de foarte multe ori

² Date furnizate de Biroul Național de Statistică

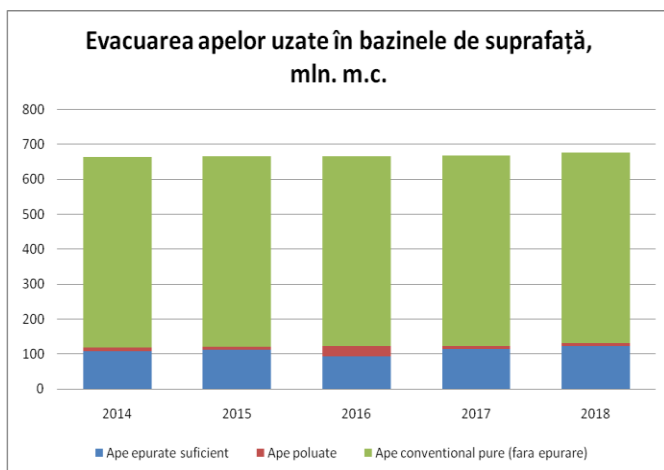
înregistrează o poluare fie naturală, fie antropică. Însă, ținând cont de faptul că bugetele localităților rurale sunt destul de modeste, acestea nu-și pot permite investiții în instalații de tratare a apei, care sunt costisitoare și ar crește tarifele pentru serviciile de alimentare cu apă, care nu întotdeauna sunt accesibile pentru populația din localitățile rurale a căror venituri sunt preponderent din sectorul agricol și sunt mai mici comparativ cu cele din localitățile urbane.

Dacă la capitolul de acces la surse de alimentare cu apă se înregistrează per ansamblu, la nivel de țară, o pondere mare, la capitolul populație care beneficiază de serviciul public de canalizare se

înregistrează restanțe foarte mari. Astfel, în 2018 doar 29,3% din populația stabilă a Republicii Moldova este conectată la un sistem centralizat de canalizare, din care 64,1% în localități urbane și doar 2,8% în localități rurale.³ Dinamica investițiilor în sisteme de canalizare arată o creștere aproape nesemnificativă până în anul 2017, după care a înregistrat un salt de 6,2 puncte procentuale în 2018, preponderent datorită extinderii sistemului de canalizare în localitățile urbane. În localitățile rurale creșterea

a fost nesemnificativă. Deși în această perioadă de timp s-au făcut investiții și în sisteme de canalizare, atât din surse naționale, cât și din surse externe, acestea s-au dovedit a fi ineficiente din motivul refuzului populației de a se racorda la rețea. Acest lucru se întâmplă atât din motive economice, cât și din motive de lacune legislative, dar nu mai puțin important, și din cauza nivelului scăzut de înțelegere din partea populației a necesității gestionării adecvate al apelor uzate. Astfel, există o necesitate urgentă de a revizui abordarea autorităților pe toate cele trei dimensiuni, astfel încât investițiile în infrastructura de sanitație să fie eficiente și durabile, ceea ce este o precondiție pentru creșterea calității resurselor de apă în țară.

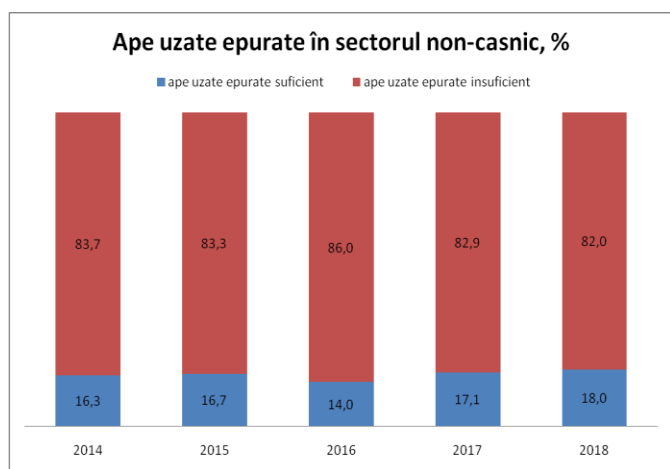
Studiile arată că, odată cu conectarea populației la sisteme de alimentare cu apă, consumul de apă crește. În lipsa soluțiilor de canalizare și epurare al apelor uzate, acestea se transformă în surse importante de poluare a resurselor de apă, ceea ce se referă și la Republica Moldova.

Pe lângă decalajul dintre urban și rural, în Republica Moldova există și o diferență mare între populația care beneficiază de serviciul public de alimentare cu apă și populația care beneficiază de serviciul public de canalizare,

³ Date furnizate de Biroul Național de Statistică

diferență care în anul 2018 înregistra 41,4%, ceea ce înseamnă că există un foarte mare risc de poluare.

Apele uzate sunt principala sursă de poluare al apelor de suprafață, fapt recunoscut și stipulat în Strategia Națională "Moldova 2030", iar Republica Moldova trebuie să-și concentreze toate eforturile pe construcția și reabilitarea sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare, care în mare parte sunt epuizate moral și fizic. Datele statistice denotă o dinamică lentă de creștere a volumului de ape uzate evacuate în bazinele acvatice, însă cu o pondere modestă de ape uzate epurate conform normativelor în vigoare. Astfel, în 2018, din totalul de 677 m³ de ape uzate evacuate în emisar, doar 123 m³ sunt epurate suficient, ceea ce constituie 18,17% din volumul total.⁴ Diferența constituie apele uzate parțial epurate, adeseori doar treapta mecanică, și apele uzate fără epurare.

Pentru funcționarea adecvată a stațiilor de epurare municipale, este imperativ necesar managementul adecvat al apelor uzate industriale, care astăzi este în mare parte ignorat. Astfel, deși cadrul normativ există în vigoare, controlul respectării legislației de mediu este unul relaxat, ceea ce nu responsabilizează sectorul de afaceri și periclitează funcționarea proceselor de epurare a apelor uzate, care intră în responsabilitatea autorităților publice locale.

Din analiza datelor cu privire la epurarea sau pre-epurarea apelor uzate industriale, se denotă o creștere foarte modestă, înregistrată de-a lungul anilor vizați, a ponderii apelor uzate industriale epurate în volumul total al acestora.

Având în vedere că la indicatorul ce reflectă ponderea corpurilor de apă de suprafață care au atins clasa de „calitate bună” conform parametrilor microbiologici, Republica Moldova nu a înregistrat nici un progres pe parcursul ultimilor 5 ani, se recomandă ca autoritățile atât cele decizionale, cât și de control, să se focalizeze pe creșterea investițiilor în sectorul gestionării apelor uzate și fortificarea controlului respectării prevederilor legislației. Aceste măsuri, urmate cu meticulozitate, vor duce la înregistrarea unui progres semnificativ în vederea creșterii calității apelor atât de suprafață, cât și subterane, ceea ce implicit va crește și calitatea apei furnizată către consumatori.

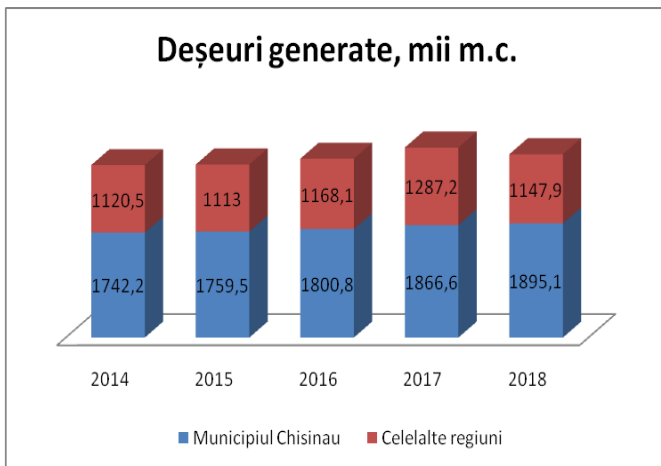
Consum și producție responsabilă

Domeniul gestionării integrate a deșeurilor în Republica Moldova este abia la etapa de dezvoltare. Acest domeniu întâmpină foarte multe provocări, începând cu infrastructură aproape inexistentă sau care nu corespunde cerințelor actuale de protecție a mediului, deficit de finanțare, cadrul normativ în curs de dezvoltare, statistici incoerente, pe fundalul unei creșteri a volumului de deșeuri generate.

⁴ Date furnizate de Biroul Național de Statistică

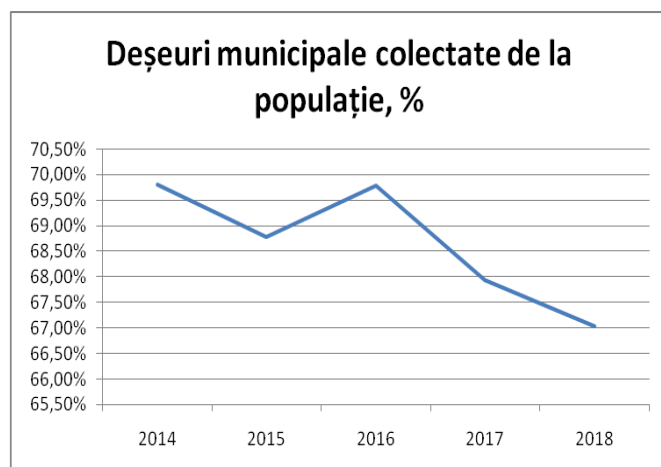
Fiind un domeniu care nu a beneficiat de surse financiare pe măsura necesităților investiționale, acesta s-a dezvoltat foarte sporadic și insuficient. Însă, odată cu semnarea Acordului de finanțare pentru domeniul gestionării deșeurilor între Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții în anul 2019, a apărut oportunitatea de a construi un sistem integrat de gestionare a deșeurilor, conform practicilor din țările Uniunii Europene. Cadrul normativ în domeniu încă este în proces de elaborare, deși deja este în vigoare Legea deșeurilor, care a transpus parțial Directiva Cadru a Uniunii Europene privind deșeurile.

Astfel, responsabilitatea pentru activitățile de gestionare a deșeurilor revine generatorilor acestora, în conformitate cu principiul „poluatorul plătește” sau, după caz, producătorilor, în conformitate cu principiul „responsabilitatea producătorului”.

Conform legislației Republicii Moldova, autoritățile publice locale sunt entitățile abilitate de organizarea serviciului de gestionare a deșeurilor în localitățile sale. La momentul actual astfel de servicii sunt create preponderent în localitățile urbane și mai rar în cele rurale. Chiar și acele servicii, care există, ele nu acoperă toate procesele ciclului de gestionare a deșeurilor. În mare parte se rezumă doar la colectare, transportare și depozitare. Reglementarea procesului de eliminare a deșeurilor prin

depozitare după noile standarde, care să răspundă cerințelor de protecție a mediului, este în curs de elaborare, astfel că la momentul actual depozitarea se realizează în mod clasic, fiind surse importante de poluare a solului și apelor.

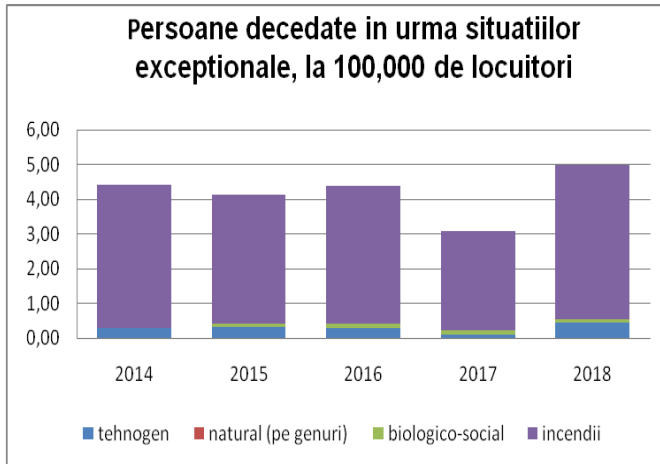

Dinamica colectării deșeurilor este una ușor ascendentă, care a crescut în anul 2018 cu 3,4% față de anul de referință (2014). Deși tendința colectării deșeurilor municipale este per ansamblu crescătoare, ponderea deșeurilor municipale colectate de la populație, în structura deșeurilor municipale are o tendință ușor descrescătoare, de la 64,8% în 2014 la 63,2% în 2018⁵.

Cel mai mare generator de deșeuri este municipiul Chișinău, unde și este concentrat cel mai mare număr al populației Republicii Moldova. Astfel, în medie, în municipiul Chișinău, la 1 locuitor revine cca 1,5 m³ de deșeuri municipale colectate/an, în comparație cu o medie de cca 0,6 m³ de

⁵ Date furnizate de Biroul Național de Statistică

deșeuri/an colectate la nivel de țară, ce revin la 1 locuitor. În același timp, în municipiul Chișinău infrastructura de gestionare a deșeurilor este mult mai avansată comparativ cu alte localități, regăsindu-se și procesul de valorificare a unor fracții de deșeuri municipale prin reciclare, cum ar fi plastic, hârtie, sticlă, metal. Așa cum înregistrarea voluntară a agenților economici care generează sau gestionează deșeuri este încă în proces de realizare, datele statistice existente la momentul actual nu sunt concludente. Prin urmare, experții din domeniul gestionării deșeurilor recomandă analiza

indicatorilor de reciclare a deșeurilor doar la nivel de municipiul Chișinău, așa cum doar aici există linie funcțională de sortare a deșeurilor municipale și se duce evidența deșeurilor care sunt transportate la linia de sortare, respectiv datele raportate sunt mai aproape de realitate. Astfel, ponderea deșeurilor reciclate în municipiul Chișinău din totalul deșeurilor municipale sortate în anul 2018 a fost de 11%.

După cum s-a menționat anterior, sunt foarte multe provocări în acest domeniu, care încă

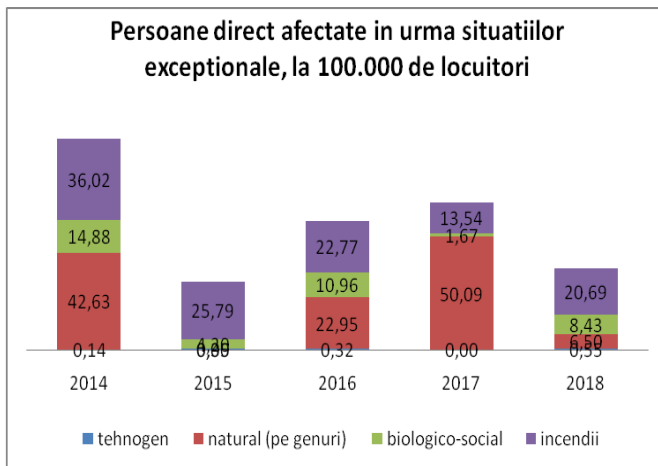
necesită a fi soluționate pentru ca Republica Moldova să înregistreze progrese la acest capitol.

O provocare nu mai puțin importantă este și procesul educațional al populației pentru a crește randamentul deșeurilor reciclate și a micșora volumul deșeurilor eliminate prin depozitare. La momentul actual, campaniile de sensibilizare a publicului sunt mai mult realizate de către societatea civilă și mai puțin de către autorități, de aceea poartă un caracter sporadic, cu impact sub așteptări. Raționamentul unei campanii bine structurate destinate tuturor grupurilor țintă din societate, desfășurate la nivel național, care să crească ponderea deșeurilor valorificate fie prin reciclare, fie energetic, este absolut imperios în condițiile unei poluări permanente a mediului, a unei economii bazate pe consum și cu puține resurse minerale interne disponibile. Unele abilități sunt dezvoltate în sistemul educațional școlar în cadrul disciplinelor aferente protecției mediului sau în cadrul disciplinelor opționale. În același timp, pentru sporirea gradului de responsabilitate ecologică există necesitatea unei abordări sistemice și constructive în educarea tinerilor, inclusiv prin includerea unei discipline de educație pentru dezvoltare durabilă, care ar pregăti tinerii să facă față noilor provocări de viață, cum ar fi efectele schimbărilor climatice, efectele poluării, reciclarea, consum rațional și altele.

Acțiunea asupra climei

Responsabilitatea istorică a Republicii Moldova în materie de emisii ale gazelor cu efect de seră este redusă. În anul 2016, Republica Moldova a emis circa 14.58 Mt CO₂ echivalent (fără contribuția sectorului FTSCFTS) și 13.68 Mt CO₂ echivalent (cu contribuția sectorului FTSCFTS), ceea ce constituie sub 0.04% din emisiile totale globale. Emisiile totale și nete pe cap de locuitor au fost de două ori mai

mici decât media globală (3.8 t CO₂ echivalent/capita comparativ cu 6.4 t CO₂ echivalent/capita, respectiv 3.6 t CO₂ echivalent/capita comparativ cu 6.8 t CO₂ echivalent/capita). De asemenea, Republica Moldova are un nivel redus al emisiilor istorice înregistrate începând cu anul 1990, sub 0.05% din emisiile globale (fără FTSCFTS) și sub 0.04% din emisiile globale (cu FTSCFTS). În perioada 1990-2016, emisiile totale de gaze cu efect de seră s-au redus cu circa 67.5%: de la 44.92 până la 14.58 Mt CO₂ echivalent.⁶

Dacă pe de o parte, Republica Moldova nu este un generator important de gaze cu efect de seră, pe de altă parte, țara suportă consecințele fenomenului de schimbare a climei și, având resurse financiare limitate, cu dificultate poate implementa măsurile de adaptare.

Cele mai frecvente consecințe sunt manifestate prin temperaturi necaracteristic de ridicate pentru anumite anotimpuri ale anului, precipitații abundente, care pot să ducă la inundații pe teritorii extinse, secete îndelungate,

furtuni, iar în anul 2017 au fost înregistrate și căderi de precipitații abundente sub formă de zăpadă, la sfârșitul lunii aprilie, în plină vegetație.

De asemenea, observațiile cercetătorilor din domeniul climatologiei denotă faptul că frecvența dezastrelor provocate de hazarduri naturale s-a intensificat, comparativ cu perioade anterioare, ceea ce pune Republica Moldova într-o poziție mai vulnerabilă în față acestor fenomene și consecințelor pe care trebuie să le suporte.

În același timp, în perioada anilor 2014 – 2018, în Republica Moldova nu au fost înregistrate decese în urma calamităților naturale sau situațiilor excepționale generate de fenomenul schimbărilor climatice. Pe de altă parte, odată cu manifestarea calamităților naturale, deseori sunt înregistrate pagube materiale, în mod special al producției agricole, Republica Moldova fiind o țară preponderent agrară.

Respectiv, dinamica persoanelor afectate în urma fenomenelor provocate de schimbările climatice este foarte fluctuantă și imprevizibilă datorată caracterului incert al acestor manifestări și gradului înalt de vulnerabilitate al oamenilor și agricultorilor la acestea.

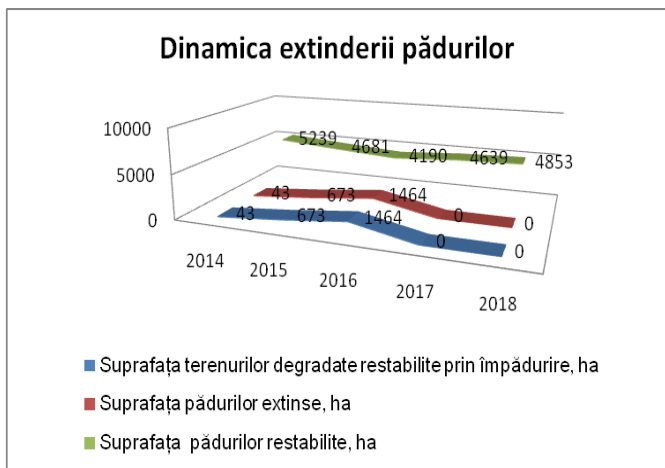
Viața pe pământ

Provocările domeniului sunt legate în mare parte de gestionarea fondului forestier și al ariilor protejate, finanțarea precară care nu permite concentrarea pe protecția pădurilor și extinderea

⁶ Raportul Bienal Actualizat Doi al Republicii Moldova, elaborat pentru a fi raportat către Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, Ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Programul Națiunilor Unite pentru Mediu, 2018

suprafeții terenurilor împădurite, ci pe căutarea de surse pentru obținerea de venit, în mare acestea fiind din tăierea arborilor, și reforma instituțională care întârzie să fie realizată.

Astfel, Republica Moldova înregistrează cea mai mică suprafață acoperită cu păduri din regiune, care este de 11,2% din suprafața totală a țării și această pondere a rămas la fel în perioada evaluată. Rata netă anuală de schimbare a suprafeții forestiere în perioada anilor 2014 – 2018 a fost nulă, ceea ce înseamnă că orice efort de noi plantații este echivalat cu tăierile de arbori efectuate.

Majoritatea terenurilor în Republica Moldova sunt în proprietate privată. Autoritățile publice dețin în gestiune o suprafață nu foarte extinsă pentru a putea fi utilizată cu scopul extinderii suprafețelor cu vegetație forestieră. Pe de altă parte, datorită exploatarea intensivă a terenurilor în scop agricol, acestea degradează continuu și pot fi restabilite și protejate prin plantații forestiere. Cu părere de rău, Republica Moldova nu are o evidență a terenurilor degradate, dar pentru o mai bună gestionare al acestora și

pentru implementarea eficientă a măsurilor de reabilitare a solului se recomandă crearea unui sistem de evidență în acest scop. Din informații neoficiale, furnizate de organizațiile societății civile din sectorul protecției mediului aflăm că acestea se estimează la o pondere aproximativă de 30% din suprafața țării. În orice caz, prin diverse proiecte implementate cu susținerea financiară a partenerilor de dezvoltare se exercită anumite lucrări de împădurire pe terenurile degradate, însă acestea au loc doar atunci când se derulează anumite proiecte cu acest scop și doar în măsura finanțării acestor proiecte. Astfel, în perioada anilor 2014 – 2018, lucrări de extindere a suprafeții terenurilor împădurite au fost efectuate doar până în anul 2016, pe 2180 ha de terenuri degradate. În fondul forestier anual se fac lucrări de restabilire a pădurilor, iar dinamica acestor lucrări a fost descrescătoare până în anul 2016, apoi ușor crescătoare, însă oricum într-o măsură mai mică în anul 2018 comparativ cu anul 2014.⁷

Republica Moldova deține o pondere de 5,61% de arii protejate, la fel rămânând constantă în perioada anilor 2014 – 2018, din care 2,22% constituie zone umede de importanță internațională și 3,39% sunt arii cu management multifuncțional, rezervații de resurse, rezervații peisajere, rezervații naturale, etc.

A treia ediție a Cărții Roșii a Republicii Moldova a fost publicată în anul 2015, care a înregistrat un număr aproape de două ori mai mare de specii rare sau pe cale de dispariție, comparativ cu precedentă, care a fost publicată în 2002. Astfel, numărul de specii rare sau pe cale de dispariție a crescut de la 242 de specii la 427 de specii, din care 208 sunt plante (de la 126) și 219 sunt animale (de

⁷ Date furnizate de Agenția "Moldsilva"

la 116). Această creștere accentuează provocările domeniului și necesitatea creșterii ponderii investițiilor în domeniul protecției și conservării biodiversității și în domeniul mediului per ansamblu.

Noua Strategie Națională de Dezvoltare "Moldova 2030" încorporează aspectele viziunii de dezvoltare durabilă și își propune atingerea mai multor ținte ale obiectivelor pentru dezvoltare durabilă pe dimensiunea protecției mediului. Este un document umbrelă care înglobează viziunile strategiilor sectoriale, ținând cont și de angajamentele internaționale pe care și le-a asumat Guvernul Republicii Moldova. Strategia este centrată pe om și include direcțiile de intervenție pe care Guvernul Republicii Moldova trebuie să-și concentreze atenția în următorii ani pentru a crește nivelul de trai a oamenilor din diferite pături sociale din Republica Moldova. Deși a avut mai multe runde de consultări și ajustări, cu părere de rău, strategia încă nu a fost adoptată și este în vigoare din cauza instabilității politice care se înregistrează în Republica Moldova în ultimii ani.

Acordul de Asociere semnat între Uniunea Europeană și Republica Moldova oferă o gamă largă de oportunități. Acordul de Asociere UE-Republica Moldova include prevederi relevante domeniului protecției mediului și schimbărilor climatice. Astfel, conform angajamentelor, Republica Moldova și-a asumat armonizarea legislației naționale la o serie de Directive a Uniunii Europene din domeniul gestionării apelor, gestionării deșeurilor și substanțelor chimice, gestionării poluării industriale, protecției aerului atmosferic, etc. Elaborarea și implementarea acestor politici va duce la creșterea calității mediului și implicit a calității nivelului de trai a populației.

Deși majoritatea strategiilor sectoriale au fost elaborate anterior apariției Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă, multe din acestea includ elemente și obiective care sunt direct sau indirect relevante pentru obiectivele globale. Una din lacunele importante ale acestor strategii este că nu toate includ obiective măsurabile și indicatori de progres pentru o mai bună monitorizare a gradului de implementare a acestora.

O altă lacună în măsurarea progresului sunt indicatorii statistici, care nu acoperă toată gama de indicatori necesari. În unele cazuri, unii indicatori sunt colectați sporadic, în cadrul diferitor studii, și nu permanent, astfel datele acestora fiind irelevante în procesul de monitorizare a evoluției situației curente și a impactului implementării politicilor naționale în domeniul protecției mediului. De asemenea, unele date colectate nu sunt precise sau lipsesc, cum ar fi cele cu referire la volumele de deșeuri colectate, ponderea deșeurilor reciclate, gestionarea apelor uzate, ponderea populației care a decedat sau suferit în urma calamităților naturale, etc., ceea ce pune o umbră de îndoială peste cât de bine politicile publice reflectă situația curentă și abordează provocările reale ale societății.

Totuși, cea mai mare provocare pentru atingerea obiectivelor propuse în domeniul protecției mediului este faptul că acest domeniu se confruntă cu o mare insuficiență de finanțare. Bani alocăți anual din bugetul public național sunt net inferiori necesităților domeniului, care sunt estimate, conform strategiilor și programelor sectoriale la sute de milioane de euro. Astfel, există necesitatea reevaluării modului de finanțare a domeniului și eficientizarea alocărilor bugetare astfel încât sursele financiare să fie utilizate într-un mod transparent și conform priorităților stipulate în documentele de politici.

Pe de altă parte, asistența tehnică și financiară acordată de Uniunea Europeană și țările partenere în domeniul protecției mediului este una importantă și imperios necesară pentru performanțele domeniului. Grație asistenței acordate de Uniunea Europeană și țările partenere prin programe de finanțare și de schimb de experiență, în domeniul protecției mediului s-a reușit și continuă să se realizeze elaborarea mai multor acte normative pentru gestionarea domeniului. De asemenea, surse importante de finanțare se acordă pentru construcția sistemelor de alimentare cu apă și canalizare. În anul 2019 a fost semnat și un acord important cu Banca Europeană de Investiții pentru construcția infrastructurii în domeniul gestionării deșeurilor.

În același timp, pentru ca politicile din domeniul protecției mediului să dea rezultate vizibile, există necesitatea revizuirii abordării față de domeniul protecției mediului, care trebuie să se regăsească în prioritățile de top în agendele guvernamentale, dat fiind faptul că resursele naturale, calitatea mediului este o precondiție pentru existența vieții și calitatea vieții omului. Astfel, reforma instituțională inițiată în anul 2017 a slăbit instituțiile statului abilitate pentru gestionarea domeniului protecției mediului și schimbări climatice și este cea mai mare provocare pe care sistemul trebuie să o soluționeze. Lichidarea autorității centrale de mediu și integrarea acesteia în cadrul unei mega instituții, care este responsabilă de gestionarea a trei domenii complexe: protecția mediului, agricultură și dezvoltare regională, a dus la multe tergiversări, în unele cazuri chiar și degradări în procesul de gestionare a domeniului protecției mediului. Reforma nu a fost finalizată, astfel mai multe instituții subordonate Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, responsabile de gestionarea domeniului protecției mediului necesită a fi reorganizate, fortificate și crescute capacitățile acestora, pentru a-și putea îndeplini misiunea. Restabilirea și fortificarea autorității centrale de mediu este imperativă pentru îmbunătățirea calității mediului și garantarea securității ecologice pentru populație.

Ultimele date ale satelitului Copernicus Sentinel-5P arată o scădere a poluării aerului fără precedent la nivel de planetă, cauzată de stoparea mai multor activități economice la nivel de mapamond din cauza pandemiei cu COVID-19. Un Force major, pe care nu l-a mai simțit planeta anterior, a reușit să stopeze poluarea la nivel mondial. Însă acest lucru trebuie să se întâmple prin implementarea politicilor în domeniul schimbărilor climatice și protecției mediului prin promovarea economiei verzi, economiei circulare și business-ului responsabil față de mediu. Prin urmare, performanța în domeniul mediului nu depinde de numărul de legi și strategii elaborate pentru a atinge anumite obiective teoretice, ci în calitatea implementării acestor strategii și legi.